Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2021. gada 21. janvārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sociālā politika – Vienlīdzīga attieksme pret vīriešiem un sievietēm sociālā nodrošinājuma jomā – Direktīva 79/7/EEK – 4. panta 1. punkts – Priekšlaicīga pensionēšanās pēc paša vēlēšanās – Priekšlaicīga vecuma pensija – Tiesības – Saņemamās pensijas apmērs, kam jābūt vismaz vienādam ar likumā noteikto minimālo apmēru – Abu dzimumu darba ņēmēju, kuriem ir liegta priekšlaicīga pensionēšanās, proporcija – Darba ņēmēju sieviešu iespējamas īpaši nelabvēlīgas situācijas pamatojums – Attiecīgās dalībvalsts sociālās politikas mērķi

Lietā C-843/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunal Superior de Justicia de Cataluña* (Katalonijas Augstā tiesa, Spānija) iesniedza ar 2019. gada 12. novembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 20. novembrī, tiesvedībā

***Instituto Nacional de la Seguridad Social* (*INSS*)**

pret

BT,

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs N. Vāls [*N. Wahl*], tiesneši F. Biltšens [*F. Biltgen*] (referents) un L. S. Rosi [*L. S. Rossi*],

ģenerāladvokāts: Dž. Hogans [*G. Hogan*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Instituto Nacional de la Seguridad Social* (*INSS*) vārdā – *A. Álvarez Moreno* un *G. Guadaño Segovia*, pārstāves,

– BT vārdā – *I. de Gispert Català*, *abogado*,

– Spānijas valdības vārdā – *S. Jiménez García*, pārstāvis,

* Tiesvedības valoda – spāņu.

– Portugāles valdības vārdā – *A. Pimenta*, *M. Carneiro*, *M. J. Marques* un *P. Barros da Costa*, pārstāves,

– Eiropas Komisijas vārdā – *I. Galindo Martín* un *C. Valero*, pārstāves,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 79/7/EEK (1978. gada 19. decembris) par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos (OV 1979, L 6, 24. lpp.) 4. panta 1. punktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Instituto Nacional de la Seguridad Social* (*INSS)* (Valsts sociālā nodrošinājuma iestāde, Spānija) un BT par tās atteikumu piešķirt pēdējai minētajai priekšlaicīgu vecuma pensiju.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Atbilstoši Direktīvas 79/7 1. pantam:

“Šīs direktīvas mērķis ir sociālā nodrošinājuma jomā un citos sociālās aizsardzības posmos, kas paredzēti 3. pantā, pakāpeniski īstenot vienlīdzīgas attieksmes principu pret vīriešiem un sievietēm sociālā nodrošinājuma jautājumos, šeit turpmāk sauktu “vienlīdzīgas attieksmes princips”.”

4 Šīs direktīvas 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka tā attiecas uz tiesību aktos noteiktajām sistēmām, kas nodrošina aizsardzību tostarp pret “vecuma” risku.

5 Minētās direktīvas 4. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Vienlīdzīgas attieksmes princips nozīmē to, ka nepastāv nekāda – ne tieša, ne netieša – diskriminācija dzimuma dēļ, jo īpaši atsaucoties uz civilo vai ģimenes stāvokli, konkrēti, attiecībā uz:

– sociālā nodrošinājuma sistēmu darbības apjomu un pieejas nosacījumiem,

– pienākumu veikt iemaksas un iemaksu aprēķināšanu,

– pabalstu aprēķināšanu, ietverot palielinājumus, kas maksājami attiecībā uz laulāto un par apgādājamiem, un nosacījumus, kas reglamentē termiņus, kuros ir tiesības uz pabalstiem, un to saglabāšanu.”

6 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/54/EK (2006. gada 5. jūlijs) par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un attieksmi pret vīriešiem un sievietēm nodarbinātības un profesijas jautājumos (OV 2006, L 204, 23. lpp.), 2. panta 1. punktā ir noteikts:

"Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

b) "netieša diskriminācija": ja šķietami neitrāls noteikums, kritērijs vai prakse nostāda viena dzimuma personas īpaši nelabvēlīgā situācijā salīdzinājumā ar otra dzimuma personām, ja vien minētais noteikums, kritērijs vai prakse nav objektīvi attaisnojams ar tiesisku mērķi un ja vien tas nav atbilstīgs un vajadzīgs līdzeklis šāda mērķa sasniegšanai;

[..]."

Spānijas tiesības

7 *Ley General de la Seguridad Social* (Vispārējais sociālā nodrošinājuma likums), kura konsolidētā redakcija ir apstiprināta ar 2015. gada 30. oktobra *Real Decreto Legislativo 8/2015* (Karaļa leģislatīvais dekrēts 8/2015) (2015. gada 31. oktobra *BOE* Nr. 261), redakcijā, kas bija piemērojama pamatlietas faktu rašanās laikā (turpmāk tekstā – "*LGSS*"), 59. panta nosaukums ir "Piemaksas pensijām, kuru apmērs ir mazākas par noteikto minimumu". Šī panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

"Personām, atbilstoši iemaksām uzkrātas sociālā nodrošinājuma sistēmas pensijas saņēmējām, kuras nesaņem nekādus ienākumus no darba, kapitāla vai uzņēmējdarbības un kapitāla pieauguma atbilstoši tam, kas attiecībā uz šiem ienākumiem ir paredzēts saistībā ar fizisko personu ienākuma nodokli, vai kuras saņem šādus ienākumus, bet tie nepārsniedz summu, kas katru gadu tiek noteikta attiecīgajā *Ley de Presupuestos Generales del Estado* [Valsts vispārējā budžeta likumā], ir tiesības saņemt piemaksas, kas vajadzīgas pensijas minimālā apmēra sasniegšanai ar nosacījumu, ka šīs personas dzīvo Spānijas teritorijā, saskaņā ar likumā vai tiesiskajā regulējumā paredzētajiem noteikumiem."

8 *LGSS* 208. panta "Priekšlaicīga pensionēšanās pēc personas vēlēšanās" 1. punktā ir noteikts:

"Lai personai rastos tiesības pieprasīt priekšlaicīgu pensiju, ir jāizpilda šādi nosacījumi:

a) ir sasniegts vecums, kas ir ne vairāk kā divi gadi pirms pensionēšanās vecuma, kurš katrā atsevišķā gadījumā ir piemērojams atbilstoši 205. panta 1. punkta a) apakšpunktam, šajā gadījumā nepiemērojot samazinājuma koeficientus, kas ir noteikti 206. pantā;

b) minimālais faktisko iemaksu periods ir trīsdesmit pieci gadi neatkarīgi no proporcionālās piemaksu daļas ņemšanas vērā [..];

c) ja ir izpildītas attiecīgā pensionēšanās veida vispārējās un speciālās prasības, tad izmaksājamās pensijas apmēram ir jābūt lielākam par minimālās pensijas apmēru, kas attiecīgajai personai pienāktos tās ģimenes apstākļu dēļ, sasniedzot 65 gadu vecumu. Pretējā gadījumā attiecīgā persona nevar izmantot šī veida tiesības uz priekšlaicīgu pensionēšanos."

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

9 BT, mājkalpotājai, bija piemērojama īpaša Spānijas sociālā nodrošinājuma shēma, kas ir paredzēta šai darba ņēmēju kategorijai (turpmāk tekstā – "īpašā shēma"). BT veica iemaksas šajā shēmā 14 054 dienu laikposmā, izņemot 166 dienu laikposmu.

10 2016. gada 12. decembrī viņa lūdza *INSS* piešķirt priekšlaicīgu vecuma pensiju atbilstoši *LGSS* 208. pantam, sākot no 2017. gada 4. janvāra – datuma, kurā viņa sasniegs 63 gadu vecumu.

11 Ar 2016. gada 19. decembra lēmumu, kas tika apstiprināts, pamatojoties uz BT sūdzību, *INSS* noraidīja minēto pieteikumu, pamatojoties uz to, ka BT nav izpildījusi šī likuma 208. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzēto nosacījumu par tiesībām uz priekšlaicīgu vecuma pensiju, jo viņas saņemamās pensijas apmērs būtu mazāks par minimālās pensijas apmēru, uz kuru viņai būtu bijušas tiesības, ņemot vērā viņas ģimenes stāvokli, sasniedzot 65 gadu vecumu.

12 *Juzgado de lo Social nº10 de Barcelona* (Barselonas Darba un sociālo lietu tiesa Nr. 10, Spānija) apmierināja par šiem lēmumiem celto BT prasību. Šī tiesa nosprieda, ka minētā *LGSS* norma ietver netiešu diskrimināciju attiecībā uz sievietēm, kura ir pretrunā Direktīvai 79/7, jo sievietes mājkalpotāju nozarē ir vairākumā un šajā nozarē nodarbinātam darba ņēmējam, pat ja viņš būtu veicis iemaksas īpašajā shēmā 44 gadus un sešus mēnešus, nebūtu tiesību uz tāda apmēra pensiju, kas viņam ļautu pieprasīt un saņemt priekšlaicīgu vecuma pensiju 63 gadu vecumā.

13 *INSS* iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu iesniedzējtiesā, *Tribunal Superior de Justicia de Cataluña* (Katalonijas Augstā tiesa, Spānija). Tā norāda, ka iemaksu bāze īpašajā shēmā sākotnēji bija zemāka par iemaksu bāzi Spānijas vispārējā sociālā nodrošinājuma sistēmā. Līdz ar to īpašajā shēmā apdrošināto personu pensijas arī bija mazākas nekā vispārējās shēmas dalībnieku pensijas. Iemaksu bāze īpašajā shēmā tomēr pakāpeniski līdz ar tās iekļaušanu vispārējā sistēmā 2012. gadā tika pielāgota iemaksu bāzei šajā sistēmā.

14 Iesniedzējtiesas ieskatā, *LGSS* 208. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir piemērojams visiem darba ņēmējiem, uz kuriem attiecas vispārējā sociālā nodrošinājuma sistēma. Liedzot tiesības uz priekšlaicīgu vecuma pensiju dalībniekiem, kuri pēc pašu vēlēšanās nolemj pensionēties priekšlaicīgi, bet kuriem šādas pensijas apmērs nesasniegtu likumā noteikto minimālo pensijas apmēru, uz ko viņiem būtu tiesības, sasniedzot 65 gadu vecumu, šis noteikums liedz izmaksāt viņiem pensijas piemaksu, kas radītu izmaksas valsts budžetam. Turklāt tas atbilstot Eiropas Savienības mērķiem pensiju jomā, proti, panākt ilgtspējīgu līdzsvaru starp darbā un pensijā pavadīto laiku. Šajā ziņā tas nebūtu saderīgi ar tendenci paaugstināt pensionēšanās vecumu un pastiprināt pamudinājumus uz darba mūža pagarināšanu, ko veicina Savienība, ja darba ņēmējs varētu pēc paša vēlēšanās doties pensijā un tas nesamazinātu viņa pensijas apmēru, pateicoties pensijas piemaksas saņemšanai. Iesniedzējtiesa turklāt uzsver, ka tāds nosacījums, kāds ir paredzēts minētajā tiesību normā, netiek izvirzīts, ja priekšlaicīga pensionēšanās ir saistīta ar iemeslu, kas nav attiecināms uz darba ņēmēju, piemēram, uzņēmuma pārstrukturēšana, un tādējādi uz to attiecas *LGSS* 207. pants.

15 Iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar oficiālo statistiku 89 % no mājkalpotājiem, kas ir īpašās shēmas dalībnieki, ir sievietes. Tomēr, lai pārbaudītu, vai šī likuma 208. panta 1. punkta c) apakšpunkts rada netiešu diskrimināciju darba ņēmējām sievietēm, šī tiesa uzskata, ka ir jāņem vērā visi vispārējās sociālā nodrošinājuma sistēmas dalībnieki, kuri ietilpst šīs tiesību normas piemērošanas jomā. Tādējādi papildus īpašās shēmas dalībniekiem esot jāņem vērā sievietes, kuras citu iemeslu dēļ, piemēram, laulība, bērnu esamība vai nepilna darba laika darbs, ir veikušas mazāka apmēra iemaksas un īsākā laikposmā.

16 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka no statistikas, ko iesniegusi *Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones* (Integrācijas, sociālā nodrošinājuma un migrācijas ministrija, Spānija), izriet, ka pensijas piemaksu, lai sasniegtu likumā noteikto minimālo pensiju, procentuāli vairāk saņem pensionējušās sievietes nekā pensionējušies vīrieši, un tas norāda, ka vairāk sieviešu nekā vīriešu ir neizdevīgākā situācijā saskaņā ar minētā likuma 208. panta 1. punkta c) apakšpunkta noteikumiem, atbilstoši kuriem priekšlaicīgas vecuma pensijas saņemšana darba ņēmējam, kurš pēc paša vēlēšanās nolēmis pensionēties priekšlaicīgi, ir atkarīga no nosacījuma par tiesībām saņemt likumā noteikto, uz savām iemaksām balstītu minimālo pensiju, neizmaksājot šādas pensijas piemaksu. Iesniedzējtiesa

uzsver, ka 2018. gadā 422 112 vīrieši saņēma pensijas piemaksu, kas atbilst 15,23 % no pensijām, kuru saņēmēji ir vīrieši, salīdzinājumā ar 468 822 sievietēm, proti, 31,45 % no pensijām, kuras saņem sievietes.

17 Šādos apstākļos *Tribunal Superior de Justicia de Cataluña* (Katalonijas Augstā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai netiešas diskriminācijas dzimuma dēļ aizliegums attiecībā uz piekļuvi sociālā nodrošinājuma pabalstiem un to aprēķināšanu, kas noteikts Direktīvas 79/7 4. pantā, ir jāinterpretē tādējādi, kas tas liedz vai tam ir pretrunā tāda valsts tiesību norma kā [*LGSS*] 208. panta [1. punkta] c) apakšpunkts, kura prasība ir, ka visiem vispārējās shēmas dalībniekiem, lai tie varētu priekšlaicīgi pensionēties pēc pašu vēlēšanās, izmaksājamajai pensijai, kas ir aprēķināta saskaņā ar parasto kārtību bez piemaksām, ir jābūt vismaz minimālās pensijas apmērā, ciktāl ar to netieši tiek diskriminētas sievietes, kas ir vispārējās shēmas dalībnieces, jo šādu sieviešu skaits ir daudz lielāks nekā vīriešu skaits?"

Par prejudiciālo jautājumu

18 Ar uzdoto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 79/7 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru tad, ja darba ņēmējs, kas ir apdrošināts vispārējā sociālā nodrošinājuma sistēmā, pēc paša vēlēšanās priekšlaicīgi pensionējas, viņa tiesības uz priekšlaicīgu vecuma pensiju ir pakļautas nosacījumam, ka šīs pēdējās minētās pensijas apmērs ir vismaz minimālās pensijas apmērā, uz kuru šim darba ņēmējam būtu tiesības, sasniedzot 65 gadu vecumu, ciktāl minētais tiesiskais regulējums īpaši nelabvēlīgā situācijā nostāda darba ņēmējas sievietes salīdzinājumā ar darba ņēmējiem vīriešiem.

19 Jānorāda, ka atbilstoši *LGSS* 208. panta 1. punkta c) apakšpunktam tiesības uz priekšlaicīgu pensiju pēc personas pieprasījuma rodas, ja paredzamās pensijas apmērs ir lielāks par šai personai piemērojamo minimālo pensijas apmēru, sasniedzot 65 gadu vecumu. Šī prasība papildina citus nosacījumus par tiesībām saņemt šādu priekšlaicīgu vecuma pensiju, kas ir paredzēti šī 208. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā un kas attiecīgi ir tāda vecuma sasniegšana, kurš ir ne vairāk kā divi gadi pirms šajā likumā noteiktā vecuma, kas dod tiesības uz vecuma pensiju, un minimālais faktisko iemaksu laikposms ir 35 gadi.

20 Tiesai jau ir bijusi iespēja nospriest, ka Savienības tiesībām, konkrētāk, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2004, L 166, 1. lpp., un labojums – OV 2004, L 200, 1. lpp.) nav pretrunā tāda valsts tiesiskā regulējuma norma kā *LGSS* 208. panta 1. punkta c) apakšpunkts, saskaņā ar kuru priekšlaicīgas vecuma pensija tiek atteikta, ja summa, ko pieteikuma iesniedzējs būtu varējis saņemt no šādas pensijas, nesasniedz tās pensijas minimālo apmēru, kuru viņš saņemtu likumā noteiktajā pensionēšanās vecumā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 5. decembris, *Bocero Torrico* un *Bode*, C-398/18 un C-428/18, EU:C:2019:1050, 25.–27. punkts).

21 Tomēr ir jāpārbauda, vai pamatlietā šāda valsts likumdevēja izvēle atbilst Direktīvai 79/7 (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2015. gada 14. aprīlis, *Cachaldora Fernández* u.c., C-527/13, EU:C:2015:215, 26. punkts).

22 Šajā ziņā 4. panta 1. punkta pirmajā ievilkumā, lasot to kopsakarā ar šīs direktīvas 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta trešo ievilkumu, ir aizliegta visa veida diskriminācija dzimuma dēļ, tostarp attiecībā uz nosacījumiem par piekļuvi tiesību aktos noteiktajām sistēmām, kas nodrošina aizsardzību vecuma gadījumā (spriedums, 2018. gada 26. jūnijs, MB (Dzimuma maiņa un vecuma pensija), C-451/16, EU:C:2018:492, 32. punkts). Nav strīda par to, ka pamatlietā aplūkotā priekšlaicīgās vecuma pensijas shēma ietilpst šajās sistēmās.

23 Vispirms ir jākonstatē, ka tāds valsts tiesiskais regulējums, kāds tiek aplūkots pamatlietā, neietver tiešu diskrimināciju dzimuma dēļ, jo tas tiek vienādi piemērots gan darba ņēmējiem vīriešiem, gan darba ņēmējām sievietēm.

24 Saistībā ar jautājumu, vai šāds tiesiskais regulējums ietver netiešu diskrimināciju, ir jāatgādina, ka Direktīvas 79/7 kontekstā šis jēdziens ir jāsaprot tāpat kā Direktīvas 2006/54 kontekstā (spriedums, 2019. gada 8. maijs, *Villar Láiz*, C-161/18, EU:C:2019:382, 37. punkts un tajā minētā judikatūra). No šīs direktīvas 2. panta 1. punkta b) apakšpunkta izriet, ka netieša diskriminācija dzimuma dēļ ir tad, ja šķietami neitrāls noteikums, kritērijs vai prakse izraisa viena dzimuma personām īpaši nelabvēlīgu situāciju salīdzinājumā ar otra dzimuma personām, ja vien minētais noteikums, kritērijs vai prakse nav objektīvi attaisnojams ar tiesisku mērķi un ja vien tas nav atbilstīgs un vajadzīgs līdzeklis šāda mērķa sasniegšanai.

25 Šādas īpaši nelabvēlīgas situācijas esamību tostarp var konstatēt, ja ir pierādīts, ka tāds tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais negatīvi skar daudz vairāk viena dzimuma personas salīdzinājumā ar otra dzimuma personām. Valsts tiesai ir jāizvērtē, vai tas tā ir pamatlietā (skat. it īpaši spriedumu, 2019. gada 8. maijs, *Villar Láiz*, C-161/18, EU:C:2019:382, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).

26 Gadījumā, ja tāpat kā izskatāmajā lietā valsts tiesai ir pieejami statistikas dati, Tiesa ir nospriedusi, pirmkārt, ka tai ir jāņem vērā visi darba ņēmēji, kam ir piemērojams valsts tiesiskais regulējums, kura ietvaros ir radusies atšķirīgā attieksme, un, otrkārt, ka labākā salīdzināšanas metode ir salīdzināt šī regulējuma piemērošanas jomā ietilpstošo darba ņēmēju sieviešu, kuras skar un kuras neskar iespējama atšķirīgā attieksme, attiecīgās proporcijas ar tām pašām proporcijām šajā regulējumā ietilpstošo darba ņēmēju vīriešu vidū (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 24. septembris, YS (Vadošu darba ņēmēju arodpensijas), C-223/19, EU:C:2020:753, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 Šajā ziņā valsts tiesai ir jāizvērtē, kādā mērā tai iesniegtie statistikas dati ir ticami un vai tos var ņemt vērā, proti, vai tie neatspoguļo gluži vienkārši nejaušas un gadījuma rakstura parādības un vai tie ir pietiekami būtiski (spriedums, 2020. gada 24. septembris, YS (Vadošu darba ņēmēju arodpensijas), C-223/19, EU:C:2020:753, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

28 Šajā gadījumā, pirmkārt, kā to ierosina iesniedzējtiesa, ir jāņem vērā ne tikai īpašās shēmas dalībnieki, bet arī visi darba ņēmēji, uz ko attiecas Spānijas vispārējā sociālā nodrošinājuma sistēma, kurā minētie īpašās shēmas dalībnieki ir iekļauti. Pamatlietā aplūkotais tiesiskais regulējums ir piemērojams visiem vispārējās sistēmas dalībniekiem.

29 Otrkārt, kā norāda arī iesniedzējtiesa, vispārējās sociālā nodrošinājuma sistēmas dalībnieku, kas atrodas nelabvēlīgā situācijā saistībā ar *LGSS* 208. panta 1. punkta c) apakšpunktu, proporciju var ticami noteikt, ņemot vērā pensionāru skaitu, kuri saņem pensijas piemaksu, lai sasniegtu likumā noteikto minimālo pensijas apmēru, salīdzinājumā kopējo ar pensionāru skaitu, uz kuriem attiecas šī sistēma. Tieši personām, kuras saņem pensijas piemaksu, esot bijis noraidīts pieteikums par priekšlaicīgu vecuma pensiju saskaņā ar minēto tiesību normu, jo saņemamās pensijas apmērs šāda pieteikuma iesniegšanas brīdī būtu bijis mazāks par minēto likumā noteikto minimālo pensiju. Savukārt tikai to personu ņemšana vērā, kurām faktiski ir ticis noraidīts pieteikums par priekšlaicīgu vecuma pensiju saskaņā ar šī likuma 208. panta 1. punkta c) apakšpunktu, kā rakstveida apsvērumos norāda *INSS* un Spānijas valdība, ne vienmēr norādīs uz to personu skaitu, uz kurām attiecas šī tiesību norma, jo nav izslēgts, ka daudzas personas šādu pieteikumu nav iesniegušas.

30 Taču, treškārt, lai noteiktu, vai šajā gadījumā *LGSS* 208. panta 1. punkta c) apakšpunkts, pretēji Direktīvas 79/7 4. panta 1. punktam, ietver netiešu diskrimināciju, ir jāņem vērā personas, kurām esot atteikta priekšlaicīga vecuma pensija, piemērojot tikai šī 208. panta 1. panta c) apakšpunktu, un nav jāņem vērā personas, kas neatbilst – papildus šajā tiesību normā paredzētajam nosacījumam – piekļuves šādai pensijai nosacījumiem par vecumu vai iemaksu veikšanas laikposmu, kuri noteikti minētā 208. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā. Tādējādi, kā rakstveida apsvērumos norāda *INSS*

un Spānijas valdība, šādas netiešas diskriminācijas esamību vai neesamību var atklāt, ņemot vērā to jauno pensionāru skaitu – šajā pašā gadā –, kuri atbilst *LGSS* 208. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētajam nosacījumam, proti, iemaksas ir veiktas vairāk nekā 35 gadus, un kuri saņem pensijas piemaksu, salīdzinājumā ar jauno pensionāru kopējo skaitu šajā pašā gadā.

31 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka saistībā ar pamatlietu, ja statistika, kas iesniegta iesniedzējtiesai, atklātu, ka daļa no jaunajiem pensionāriem – sievietes, uz kurām attiecas vispārējā sociālā nodrošinājuma sistēma, kuras ir veikušas iemaksas vairāk nekā 35 gadus un saņem pensijas piemaksu, – ir ievērojami lielāka par to daļu, kas ir konstatēta jauno pensionāru vīriešu vidū, uz kuriem attiecas šī pati sistēma, būtu jāuzskata, ka *LGSS* 208. panta 1. punkta c) apakšpunkts, pretēji Direktīvas 79/7 4. panta 1. punktam, ietver netiešu diskrimināciju dzimuma dēļ, ja vien tas nav attaisnots ar objektīviem iemesliem, kuriem nav nekāda sakara ar diskrimināciju dzimuma dēļ (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2019. gada 8. maijs, *Villar Láiz*, C-161/18, EU:C:2019:382, 47. punkts).

32 Tādējādi pamatlietā aplūkotais tiesiskais regulējums būtu attaisnots it īpaši tad, ja iesniedzējtiesai būtu jākonstatē, ka tas atbilst leģitīmam sociālās politikas mērķim, ir piemērots šī mērķa sasniegšanai un ir šajā ziņā nepieciešams, ņemot vērā, ka tas var tikt uzskatīts par piemērotu izvirzītā mērķa sasniegšanai tikai tad, ja tas patiešām atbilst centieniem to sasniegt un ja tas tiek īstenots saskanīgi un sistemātiski (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 24. septembris, YS (Vadošu darba ņēmēju arodpensijas), C-223/19, EU:C:2020:753, 56. punkts un tajā minētā judikatūra).

33 Turklāt jāatgādina, ka, izvēloties sociālās politikas un nodarbinātības mērķu īstenošanai piemērotus pasākumus, dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība (spriedums, 2020. gada 24. septembris, YS (Vadošu darba ņēmēju arodpensijas), C-223/19, EU:C:2020:753, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).

34 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa norāda, ka Spānijas likumdevējs ir pieņēmis *LGSS* 208. panta 1. punkta c) apakšpunktu, ņemot vērā Spānijas tiesības, kas paredz, ka neviens nedrīkst saņemt pensiju, kuras apmērs ir mazāks par ik gadu noteiktās minimālās pensijas apmēru, kurš tiek uzskatīts par iztikas minimumu, kas dažos gadījumos nozīmē, ka ir jāizmaksā pensijas piemaksa atbilstoši minētā likuma 59. pantam. Pamatlietā aplūkotā tiesiskā regulējuma sekas esot tādas, ka noteiktam skaitam darba ņēmēju, kuri pēc pašu vēlēšanās vēlas pensionēties priekšlaicīgi un tādējādi saņemt priekšlaicīgu vecuma pensiju, šī pēdējā minētā pensija tiktu atteikta, jo tās apmērs ir mazāks par minimālās pensijas apmēru un līdz ar to saskaņā ar piemērojamajām valsts tiesībām tas attiecīgajam darba ņēmējam dotu tiesības uz pensijas piemaksu.

35 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka Tiesa ir nospriedusi, pirmkārt, ka sociālajam minimumam līdzvērtīgu ienākumu piešķiršana ir neatņemama dalībvalstu sociālās politikas sastāvdaļa un, otrkārt, kompensējošās piemaksas izmaksa, kuras mērķis ir nodrošināt tās saņēmējam iztikas minimumu nepietiekamas pensijas gadījumā, ir leģitīms sociālās politikas mērķis, kas nav saistīts ar diskrimināciju dzimuma dēļ (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 20. oktobris, *Brachner*, C-123/10, EU:C:2011:675, 89.–91. punkts un tajos minētā judikatūra).

36 Attiecībā uz pamatlietā aplūkotā valsts tiesiskā regulējuma pamatojumu *INSS* un Spānijas valdība rakstveida apsvērumos apgalvo, ka, liedzot piekļuvi priekšlaicīgai vecuma pensijai personām, kuras nolemj priekšlaicīgi pensionēties, bet kurām, ņemot vērā šīs pensijas apmēru, būtu tiesības saņemt pensijas piemaksu no valsts, *LGSS* 208. panta 1. punkta c) apakšpunkta mērķis ir nodrošināt, lai tiktu saglabāta Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmas ilgtspēja un panākts ilgtspējīgs līdzsvars starp laiku, kas pavadīts algotā darbā, un laiku, kas pavadīts pensijā, ņemot vērā, ka piekļuve priekšlaicīgai vecuma pensijai bez ierobežojumiem nopietni ietekmētu šīs sistēmas finansēšanu.

37 Šajā kontekstā gan no iesniedzējtiesas nolēmuma, gan no *INSS* un Spānijas valdības rakstveida apsvērumiem izriet, ka šie pamatlietā aplūkotā valsts tiesiskā regulējuma mērķi atbilst Savienības mērķiem, kas minēti Komisijas 2010. gada 7. jūlija Zaļajā grāmatā "Ceļā uz pienācīgām, noturīgām un drošām Eiropas pensiju sistēmām" (COM(2010) 365, galīgā redakcija), kā arī šīs iestādes 2012. gada

16. februāra Baltajā grāmatā "Atbilstīgu, drošu un noturīgu pensiju programma" (COM(2012) 55, *final*), kas ietver ilgtspējīga darbā un pensijā pavadītā laika līdzsvara panākšanu, ņemot vērā tostarp paredzamā dzīves ilguma tendences, lai nodrošinātu pensiju sistēmu atbilstību un noturību.

38 Tiesai ir bijusi iespēja nospriest, ka, lai gan ar budžetu saistītie apsvērumi nevar pamatot diskrimināciju, nelabvēlīgi ietekmējot vienu no dzimumiem, mērķi nodrošināt ilgtspējīgu vecuma pensiju finansēšanu, ņemot vērā dalībvalstīm piešķirto plašo rīcības brīvību, var turpretī tikt uzskatīti par leģitīmiem sociālās politikas mērķiem, kas nav saistīti ar diskrimināciju dzimuma dēļ (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 24. septembris, YS (Vadošu darba ņēmēju arodpensijas), C-223/19, EU:C:2020:753, 60. un 61. punkts).

39 No tā izriet, ka *INSS* un Spānijas valdības minētie mērķi principā var attaisnot iespējamo atšķirīgo attieksmi, nelabvēlīgi ietekmējot darba ņēmējas sievietes, kas netieši izrietētu no *LGSS* 208. panta 1. punkta c) apakšpunkta piemērošanas.

40 Šāds valsts tiesiskais regulējums šķiet piemērots minēto mērķu īstenošanai. Proti, piekļuves priekšlaicīgai vecuma pensijai liegšana personām, kuras pēc pašu vēlēšanās plāno pensionēties priekšlaicīgi, bet kuru pensijas apmērs dotu tiesības uz pensijas piemaksu, ir paredzēta, lai saglabātu Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmas finanses, un tās mērķis ir veicināt ilgāku darba mūžu šīm personām. Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, ja šāda liegšana nepastāv, attiecīgo personu tiesības saņemt priekšlaicīgu vecuma pensiju, ko papildina piemaksa pie pensijas, nelabvēlīgi ietekmētu šo mērķu īstenošanu, jo tas tostarp ļautu minētajām personām, pensionējoties priekšlaicīgi, strādāt īsāku laiku, un šīm personām tomēr nebūtu jācieš no savas nākotnes pensijas summas samazinājuma.

41 Turklāt ir jāuzskata, ka pamatlietā aplūkotais valsts tiesiskais regulējums ir ieviests saskanīgi un sistemātiski, jo tas ir piemērojams visiem darba ņēmējiem, uz kuriem attiecas Spānijas vispārējā sociālā nodrošinājuma sistēma.

42 Tāpat šķiet, ka šis valsts tiesiskais regulējums neparedz pasākumus, kas pārsniegtu to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu izvirzītos mērķus. Šāds tiesiskais regulējums liedz piekļuvi vecuma pensijai tikai tām personām, kuras pēc pašu vēlēšanās plāno pensionēties priekšlaicīgi, bet kuru pensijas apmērs valsts sociālā nodrošinājuma sistēmai nozīmētu slogu, jo tās rezultātā viņiem tiktu izmaksāta piemaksa pie pensijas. Turklāt no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka šādu liegšanu var piemērot tikai gadījumā, ja darba ņēmēja priekšlaicīga pensionēšanās notiek pēc viņa apzināta lēmuma, nevis tāda iemesla dēļ, kurā viņš nav vainojams, piemēram, uzņēmuma reorganizācijas gadījumā. Turklāt, kā rakstveida apsvērumos ir norādījusi Komisija, valsts likumdevējs neesot varējis panākt citādu likumdošanas izvēli, kas ietvertu atkāpi no garantijas saņemt minimālo pensijas apmēru priekšlaicīgas pensionēšanās pēc savas vēlēšanās gadījumā, neapdraudot ar šo garantiju izvirzīto sociālās politikas mērķi, kas ir minēts šī sprieduma 35. punktā.

43 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 79/7 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru tad, ja darba ņēmējs, kas ir apdrošināts vispārējā sociālā nodrošinājuma sistēmā, pēc paša vēlēšanās priekšlaicīgi pensionējas, viņa tiesības uz priekšlaicīgu vecuma pensiju ir pakļautas nosacījumam, ka šī pēdējā minētā pensija ir vismaz minimālas pensijas apmērā, uz kuru šim darba ņēmējam būtu tiesības, sasniedzot 65 gadu vecumu, lai arī minētais tiesiskais regulējums īpaši nelabvēlīgā situācijā nostāda darba ņēmējas sievietes salīdzinājumā ar darba ņēmējiem vīriešiem – tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, tomēr tiktāl, ciktāl šīs sekas attaisno leģitīmi sociālās politikas mērķi, kas nav saistīti ar diskrimināciju dzimuma dēļ.

Par tiesāšanās izdevumiem

44 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

Padomes Direktīvas 79/7/EEK (1978. gada 19. decembris) par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru tad, ja darba ņēmējs, kas ir apdrošināts vispārējā sociālā nodrošinājuma sistēmā, pēc paša vēlēšanās priekšlaicīgi pensionējas, viņa tiesības uz priekšlaicīgu vecuma pensiju ir pakļautas nosacījumam, ka šī pēdējā minētā pensija ir vismaz minimālas pensijas apmērā, uz kuru šim darba ņēmējam būtu tiesības, sasniedzot 65 gadu vecumu, lai arī minētais tiesiskais regulējums īpaši nelabvēlīgā situācijā nostāda darba ņēmējas sievietes salīdzinājumā ar darba ņēmējiem vīriešiem – tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, tomēr tiktāl, ciktāl šīs sekas attaisno leģitīmi sociālās politikas mērķi, kas nav saistīti ar diskrimināciju dzimuma dēļ.

[Paraksti]